Uitspraak Commissie van Beroep Kifid nr. 2024-0052

prof. dr. mr. R.H. de Bock, voorzitter, drs. F.J. van der Ent MHA, W.J. Steenhoven, mr. R.J.F. Thiessen, mr. E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris

Datum uitspraak	12 juli 2024
Beroep ingediend door	De consumenten
Tegen	ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Beroep ongegrond

Samenvatting

Het gaat in deze zaak om de vraag of (de rechtsvoorgangster van) de bank, toen de consumenten in 2004 bij haar een hypothecaire geldlening afsloten, bij hen het gerechtvaardigde vertrouwen heeft gewekt dat het om een standaard woninghypotheek ging en aan de consumenten ter gelegenheid van het (opnieuw) vastzetten van het rentetarief in 2021 een bij een dergelijke standaard hypotheek passend rentetarief had behoren aan te bieden. De Commissie komt tot de slotsom dat een dergelijk gerechtvaardigd vertrouwen niet is gewekt.

1. De procedure in beroep

1.1 Bij een op 16 januari 2024 ontvangen pro forma beroepschrift hebben de consumenten bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen een uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (hierna: de Geschillencommissie) van 7 december 2023 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2023-0928).

1.2 Bij een op 1 februari 2024 ontvangen brief hebben de consumenten de gronden van beroep geformuleerd.

1.3 De bank heeft een op 15 maart 2024 gedateerd verweerschrift ingediend.

1.4 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 25 maart 2024. De consumenten zijn daar verschenen. Namens de bank is mr. [naam 1], Senior Legal Counsel, verschenen, bijgestaan door mr. C.B. Vreede, advocaat kantoorhoudend te Amsterdam. Partijen hebben hun standpunt toegelicht aan de hand van overgelegde spreekaantekeningen en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 7 december 2023.

3. De feiten

3.1 De Geschillencommissie heeft in haar uitspraak onder 2.1 tot en met 2.4 de feiten vermeld die zij bij de beoordeling van het geschil van partijen tot uitgangspunt heeft genomen. De Commissie van Beroep zal hierna rekening houden met het bezwaar van de consumenten tegen de slotzin van 2.2. Voor het overige gaat de Commissie van Beroep uit van de door de Geschillencommissie vermelde feiten. Deze worden voor zover nodig aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 Omstreeks september 2004 hebben de consumenten bij Fortis MeesPierson een hypothecaire geldlening van € 1.100.000,- afgesloten, ter financiering van een bestaand appartementsrecht en een woonboerderij met aan- en bijgebouwen (waaronder paardenstallen, een garage en een schuur). Op 16 september 2004 hebben de consumenten naast voornoemde onroerende zaken een ander woonhuis en een nabijgelegen stuk (agrarische) grond van 3,6 hectare aan Fortis MeesPierson tot zekerheid verstrekt voor de terugbetaling van de hypothecaire geldlening.
De geldlening bestond uit twee onderdelen. Voor het eerste groot € 115.000,- gold een vast rentepercentage, te herzien na vijf jaar. Het tweede onderdeel groot € 985.000,- bestond uit een deel groot € 600.000,- waarvoor het euribortarief met opslag gold, met bepaling dat na elke rentefixatie kon worden overgegaan op een vast rentepercentage en een deel groot € 385.000,- waarvoor een vast rentepercentage gold, te herzien na vijf jaar.

3.3 In de op de overeenkomst van partijen toepasselijke Algemene Voorwaarden voor Leningen (1997) is onder 'Vaste rente' onder meer bepaald:

"Vaste rente is een rentetarief dat is vastgesteld voor een periode van ten minste één jaar. De Bank zal na verloop van een renteperiode het rentepercentage telkens voor een nieuwe periode vaststellen aan de hand van de alsdan geldende marktsituatie."

3.4 De bank heeft de consumenten op 21 november 2007 een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 40.000,- ter beschikking gesteld, ter verbouwing van hun woonboerderij.

3.5 In 2010 heeft de bank Fortis MeesPierson overgenomen en – daardoor – ook de hypothecaire geldlening en het krediet van de consumenten (hierna gezamenlijk: de financiering) overgenomen.

3.6 Op enig moment in 2021 is een geschil ontstaan tussen de bank en de consumenten over taxatiekosten, de liquiditeitspremie van de financiering, het vastzetten van een rentetarief en over de vraag of de bank maatwerktarieven had mogen aanbieden in plaats van tarieven behorend bij standaard woninghypotheken. In november 2022 hebben partijen een vaststellingsovereenkomst ondertekend ter beëindiging van de eerste drie genoemde geschillen.

3.7 De consumenten hebben bij de bank op 9 november 2022 per e-mail een klacht ingediend over het laatste geschil over de maatwerktarieven. De bank heeft de klacht op 23 december 2022 per brief afgewezen.

4. De klacht en de uitspraak van de Geschillencommissie

4.1 Naar de mening van consumenten hebben zij recht op een rentetarief voor hun hypothecaire geldlening dat aansluit bij de tarieven voor standaard woninghypotheken. Zij vorderen dat de bank de aan hen in rekening gebrachte rente navenant vermindert en het verschil vergoedt.

4.2 De Geschillencommissie heeft de klacht van de consumenten ongegrond bevonden en hun vordering afgewezen.

5. De beoordeling van het beroep

5.1 Het geschil van partijen betreft, kort gezegd, de vraag of de bank destijds, toen de consumenten in 2004 bij de (rechtsvoorgangster van) de bank een hypothecaire geldlening afsloten, bij hen het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat de lening een standaard woninghypotheek betrof en dat voor zover daarover vaste rente verschuldigd zou zijn, deze zou aansluiten bij het rentetarief dat geldt voor standaard woningfinanciering.

5.2 De Commissie van Beroep beantwoordt deze vraag met de Geschillencommissie in negatieve zin. Daarvoor is het volgende redengevend.

5.3 Blijkens hetgeen hierboven onder 3.3 is vermeld, heeft de bank met betrekking tot het vaste rentepercentage bedongen dat dit door de bank zou worden vastgesteld aan de hand van de op het moment van aanvang van de nieuwe renteperiode geldende marktsituatie. Daaruit volgt dat de bank ter zake van de vaststelling van het nieuwe rentepercentage (in beginsel) beleidsvrijheid toekwam. Met name biedt deze bepaling geen aanknopingspunt voor een koppeling aan het rentetarief zoals dat op het moment van de vaststelling specifiek gold voor standaard woninghypotheken, zoals door de consumenten bepleit.

5.4 Feiten en omstandigheden die meebrengen dat de bank bij de vaststelling van de door haar aangeboden rente buiten de grenzen van de haar toekomende bevoegdheid is getreden zijn onvoldoende gesteld of gebleken. Integendeel, de bank heeft erop gewezen dat Fortis MeesPierson een gespecialiseerde bank was die zich bezighield met zogenoemde private banking en - naar ook op haar website te lezen viel - haar cliënten maatwerkoplossingen aanbood die niet pasten in het gestandaardiseerde concept van een reguliere woninghypotheek. Zij noemt in dit verband onder meer dat, blijkens de overgelegde hypotheekakte van 16 september 2004, door de consumenten tot zekerheid van de onderhavige financiering op een vijftal onroerende zaken hypotheekrechten zijn verstrekt. Dat de bank haar zorgplicht heeft geschonden door de consumenten er niet op te wijzen dat aan hen geen standaard woninghypotheek werd aangeboden, kan in het licht van dit een en ander niet worden aanvaard. Aangenomen moet worden dat de bank tegen de hier geschetste achtergrond de financiering als maatwerkkrediet heeft aangemerkt en daartoe ook in redelijkheid gerechtigd was.

5.5 Ook anderszins zijn er geen aanknopingspunten voor de conclusie dat de consumenten er destijds van mochten uitgaan dat zij een standaardlening met bijbehorend rentetarief afsloten. Dat hun destijds een relatief laag rentetarief is aangeboden, is onvoldoende om hierover anders te oordelen.

5.6 Dit brengt mee dat ook de Commissie van Beroep tot de slotsom komt dat de vordering van de consumenten niet toewijsbaar is. De beslissing van de Geschillencommissie zal derhalve worden bevestigd.

6. De beslissing

De Commissie van Beroep:

6.1 bevestigt de beslissing van de Geschillencommissie.